

Goedkeuring van de op 5 maart 1973 te Jakarta gesloten Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Indonesië tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen (met Protocol)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Op 30 augustus 1973 hebben 44 leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal overeenkomstig artikel 61 van de Grondwet en artikel 103 van het Reglement van Orde dier Kamer de wens te kennen gegeven, dat de op 5 maart 1973 te Jakarta gesloten Overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, met Protocol (overgelegd aan de beide Kamers der Staten-Generaal bij brieven van 15 augustus 1973, Bijl. Hand. I, 1972/73, nr. 99, en Bijl. Hand. II 1972/73 – 12 478), aan de uitdrukkelijke goedkeuring der Staten-Generaal zou worden onderworpen. Het bijgaande wetsontwerp strekt daartoe. Ter toelichting mogen de ondergetekenden hieronder de toelichtende nota doen volgen, welke bij de bovenbedoelde brieven was gevoegd, en aan welke inhoud zij niets hebben toe te voegen.

De laatste jaren heeft zich in toenemende mate, zowel aan Indonesische als aan Nederlandse zijde, de wenselijkheid doen gevoelen een overeenkomst ter vermijding van dubbele belasting tussen de beide landen tot stand te brengen. In Indonesië won het inzicht veld dat overeenkomsten ter vermijding van dubbele belasting een waardevolle steun kunnen betekenen aan het streven van de Indonesische regering buitenlands kapitaal en bedrijfservaring aan te trekken in het kader van haar economische ontwikkelingspolitiek. In Nederland werd het ontbreken van een regeling ter voorkoming van dubbele belasting tussen de beide landen als een rem gevoeld op de groeiende bereidheid nieuwe investeringen in Indonesië te doen. Daarbij kwam dat in Indonesië, dat tot dusverre geen enkele overeenkomst ter vermijding van dubbele belasting heeft gesloten, de wens leefde met Nederland een zodanige overeenkomst uit te werken alvorens op dit gebied in onderhandeling te treden met andere landen.

Reeds in het begin van de jaren vijftig zijn met Indonesië onderhandelingen gevoerd over een belastingverdrag. Het als gevolg daarvan op 8 juni 1954 ondertekende verdrag (*Trb.* 1954, 92) is echter nimmer in werking getreden daar het door Indonesië niet werd geratificeerd. In het licht van de inzichten die sedertdien zijn gegroeid ten aanzien van bilaterale regelingen ter voorkoming van dubbele belasting tussen geïndustrialiseerde landen en ontwikkelingslanden moet het in 1954 ondertekende verdrag thans als verouderd worden beschouwd.

Het kon dan ook niet als uitgangspunt worden aanvaard toen, na een oriënterend overleg in december 1968, de besprekingen over een nieuwe overeenkomst in de tweede helft van 1970 een aanvang namen. Bij die besprekingen heeft bij beide partijen de wens voorgezeten een regeling uit te werken waardoor de gunstigst mogelijke fiscale voorwaarden voor een bijdrage van het Nederlandse particuliere initiatief aan de economische ontwikkeling van Indonesië worden geschapen, rekening houdend met de uitzonderlijk moeilijke budgettaire situatie van Indonesië die voor een beperking van de Indonesische belastingheffing slechts geringe mogelijkheden open laat. De overwegingen welke bij het overleg een overheersende rol hebben gespeeld zijn uiteraard gelijksoortig aan die, welke bij nagenoeg alle onderhandelingen over belastingverdragen met ontwikkelingslanden het uitgangspunt vormen. Verwezen mag worden naar de beknopte uiteenzetting die daarover in de toe-

lichtende nota bij de overeenkomst ter vermijding van dubbele belasting met Singapore (Tweede Kamer, zitting 1971 – 11 352; Eerste Kamer, nr. 16) is gegeven.

Hoewel de structuur die voor de Nederlandse belastingverdragen – in overeenstemming overigens met de desbetreffende aanbevelingen van de OESO – gebruikelijk is, ook aan de hierbij ter goedkeuring voorgelegde overeenkomst ten grondslag ligt, bevat zij ook, evenals de overeenkomst ter voorkoming van dubbele belasting met Singapore, verscheidene bepalingen die aanzienlijk afwijken van de tot dusverre gangbare verdragsregelingen. Met name is acht geslagen op de beschouwingen, neergelegd in de rapporten van de door de Verenigde Naties ingestelde „Ad hoc group of experts on tax treaties between developed and developing countries”, waarvan belastingdeskundigen van beide groepen landen deel uitmaken.

Ten aanzien van dividenden, die niet in een deelnemingsverhouding door een vennootschap in het ene land aan een inwoner van het andere land worden uitgekeerd, is de bronheffing over en weer tot ten hoogste 20 pct. beperkt (artikel 9, tweede lid). Met het oog op de budgettaire consequenties leverde het voor Indonesië bezwaren op de Indonesische dividendbelasting, die thans 20 pct. bedraagt, te verlagen tot het in de door Nederland gesloten overeenkomsten ter vermijding van dubbele belasting gebruikelijke percentage van 15. Beide landen zullen bij de belastingheffing van hun inwoners verrekening toestaan van de bronbelasting die het andere land heeft geheven. Indien Indonesië evenwel, als gevolg van een tegemoetkoming die aldaar op grond van de bepalingen van de Indonesische wetgeving ter bevordering van buitenlandse investeringen wordt verleend, in feite minder dan 20 pct. belasting heft van dividenden die aan een inwoner van Nederland worden betaald, zal Nederland bij zijn belastingheffing van die inwoner niettemin een verrekening van 20 pct. toestaan (artikel 24, derde lid, letter a, in verbinding met het vierde lid, letter a, van dat artikel). Daarmede wordt voorkomen, dat het offer dat Indonesië zich ter bevordering van buitenlandse investeringen aldaar getroost indirect aan de Nederlandse schatkist ten goede zou komen.

Op dividenden die in een deelnemingsverhouding door een vennootschap in Indonesië aan een vennootschap in Nederland worden uitgekeerd, zal Indonesië een bronheffing van ten hoogste 10 pct. toepassen (onderdeel VI van het protocol). Dit komt neer op een halvering van het Indonesische autonome tarief. Deze verlaging is evenwel afhankelijk van de voorwaarde, dat de ontvangende vennootschap ter zake van de dividenden niet wordt belast. Deze voorwaarde vloeit voort uit de overweging dat, indien de buitenlandse moedervernootschap ter zake van de ontvangen deelnemingsdividenden in de vennootschapsbelasting wordt betrokken, elke verlaging van Indonesische dividendbelasting een bevoordeling inhoudt van de schatkist van het land waar de moedervernootschap gevestigd is. Hoewel de voorwaarde in verband met de in artikel 13 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 geregelde deelnemingsvrijstelling voor Nederland feitelijk betekenis mist, hecht Indonesië er niettemin aan haar in de overeenkomst op te nemen, ten einde te voorkomen dat een precedent zou worden geschapen ten aanzien van landen waar de wetgeving, anders

dan de Nederlandse, niet in een deelnemingsvrijstelling voorziet.

Nederland zal in beginsel geen dividendbelasting heffen op dividenden die in een deelnemingsverhouding door een Nederlandse vennootschap aan een Indonesische vennootschap worden betaald (artikel 9, derde lid). Van Nederlandse zijde is in dit geval geen aanleiding gevonden af te wijken van het traditionele Nederlandse beleid.

Interest, afkomstig uit het ene land en betaald aan een inwoner van het andere land, zal over en weer in ieder geval niet aan een hogere bronheffing dan 20 pct. (het huidige wettelijke tarief in Indonesië) worden onderworpen (artikel 10, tweede lid). Een belangrijke uitzondering geldt echter voor interest, die door ondernemingen (met inbegrip van banken en financiële instellingen) wordt genoten. Indien deze interest, ontvangen van een bank of van een financiële instelling in het andere land dan wel van een onderneming van het andere land, waarvan de werkzaamheden zich in hoofdzaak bewegen op het gebied van landbouw, cultuur, bosbouw, visserij, veeteelt, mijnbouw, industrie, transportwezen, volkshuisvesting, toerisme, infrastructuur of enig ander produktiegebied, zal de bronheffing 10 pct. niet overschrijden (artikel 10, derde lid). Een en ander komt erop neer, dat in gevallen, waarin de schuldenaar van de interest werkzaam is op een gebied, waarvoor Indonesië – naar tevens blijkt uit de Indonesische wetgeving ter bevordering van buitenlandse investeringen – bijzondere belangstelling heeft, het Indonesische autonome tarief wordt gehalveerd.

De bronheffing die Indonesië mag toepassen wordt verrekend met de belasting die de geniet in Nederland over de interest verschuldigd is. Heft Indonesië in de gevallen waarin het 10 pct. belasting mag heffen, op grond van zijn wetgeving ter bevordering van buitenlandse investeringen in feite minder belasting, dan staat Nederland niet slechts verrekening toe van de belasting die Indonesië in feite heeft geheven, doch vermeerdert het deze met tweemaal het verschil tussen dit belastingbedrag en 10 pct. van de interest (artikel 24, derde lid, letter *a*, in verbinding met het vierde lid, letter *b*, van dat artikel). Het effect van deze bepaling is niet slechts dat de bijzondere opofferingen welke Indonesië zich getroost niet illusoir worden gemaakt door belastingheffing in Nederland, doch tevens dat die bijzondere offers hun complement vinden in een hogere verrekening met de Nederlandse belasting.

Royalty's zullen over en weer in ieder geval niet aan een hogere bronheffing dan 20 pct. worden onderworpen (artikel 11, tweede lid). Ook op deze regel bestaan echter enkele belangrijke uitzonderingen. De belangrijkste daarvan is, dat de bronheffing voor royalty's die voortvloeien uit het gebruik van vindingen op het gebied van technologie en industrie of betaald worden ter zake van inlichtingen omtrent ervaringen met betrekking tot produktie en afzet niet hoger zal zijn dan 5 pct. (artikel 11, derde lid, letter *b*). Gezien het grote belang dat Indonesië in het kader van zijn ontwikkelingspolitiek hecht aan het aantrekken van technische kennis en bedrijfservaring is het bereid zijn bronheffingen op de zojuist genoemde royalty's aanzienlijk te beperken. Voor bepaalde andere categorieën van royalty's is in artikel 11, derde lid, letter *a*, een bronheffing van ten hoogste 10 pct. voorzien.

Aan de bepalingen inzake de verrekening met Nederlandse belasting van de belasting, die Indonesië van royalty's mag heffen, ligt een gedachtengang ten grondslag, die met de nodige aanpassingen in beginsel gelijk is aan die van de bepalingen die te dier zake ten aanzien van particuliere dividenden en

interest zijn overeengekomen. In de gevallen waarin Indonesië een bronheffing van 10 pct. mag toepassen, doch op grond van de bepalingen van zijn wetgeving ter bevordering van buitenlandse investeringen in feite minder heft, zal Nederland niettemin een verrekening van 10 pct. toestaan (artikel 24, derde lid, letter *a*, in verbinding met het vierde lid, letter *c*, van dat artikel). Daarentegen zal Nederland steeds een verrekening van 15 pct. toestaan in de gevallen, waarin Indonesië een bronbelasting van 5 pct. mag toepassen. Heft Indonesië op grond van de bepalingen van zijn wetgeving ter bevordering van buitenlandse investeringen in feite minder dan 5 pct. belasting, dan wordt het percentage van 15 vermeerderd met één percent voor elk percent dat Indonesië minder dan 5 heeft geheven (artikel 24, derde lid, letter *a*, in verbinding met het vijfde lid van dat artikel).

Alle verrekeningen van bronbelasting van Indonesië zijn gebonden aan de beperking dat nimmer meer wordt verrekend dan in Nederland over de desbetreffende inkomsten verschuldigd is (artikel 24, derde lid, letter *b*).

Aangezien het samenstel van regels inzake de belastingheffing over dividend, interest en royalty's in afgestemd op de positie van Indonesië als ontwikkelingsland, is in onderdeel IX van het bij de overeenkomst behorende protocol vastgelegd, dat de bepalingen van de overeenkomst krachtens welke de door Nederland te verrekenen belasting meer zal bedragen dan de belasting die Indonesië in feite over die inkomsten heft, na een tijdvak van 10 jaren volgende op de inwerkingtreding van de overeenkomst onderwerp van nader beraad zullen uitmaken.

Met betrekking tot de belastingheffing over winsten van ondernemingen volgt de overeenkomst in hoofdzaak het patroon van de overeenkomstige bepalingen, die in andere Nederlandse belastingverdragen in overeenstemming met het model dat door de OESO is aanbevolen, gebruikelijk zijn. Wel is op Indonesisch verzoek in artikel 5 van de overeenkomst enige uitbreiding gegeven aan de gevallen waarin het bestaan van een vaste inrichting wordt aangenomen. Deze uitbreiding, die haar grond vindt in het streven de Indonesische belastingheffing zo weinig mogelijk te beperken, heeft in de praktijk slechts geringe consequenties.

In verband met de omstandigheid, dat een regeling inzake de non-discriminatie die onder meer van toepassing is op de belastingheffing, reeds is getroffen in de Overeenkomst inzake economische samenwerking met Indonesië (*Trb.* 1968, 88), zijn in de onderhavige overeenkomst geen bepalingen op dat stuk opgenomen.

Wel is een regeling inzake het verstrekken van inlichtingen opgenomen. Deze regeling stoelt, ook wat de beperkingen betreft, op het voor Nederland gebruikelijke patroon (artikel 26 en onderdeel XI van het protocol).

De overeenkomst zal toepassing vinden met terugwerkende kracht tot 1 januari 1971 (artikel 29). Zij heeft slechts gelding voor het Rijk in Europa, doch ingevolge artikel 28 kan de gelding worden uitgebreid tot Suriname en de Nederlandse Antillen.

De Staatssecretaris van Financiën,

M. J. VAN ROOIJEN.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,

L. J. BRINKHORST.